

Dr. Bratko Kreft

Ob mariborskem gledališkem jubileju

Ustanovitev poklicnega slovenskega gledališča v Mariboru je bilo večje kulturnopolitično dejanje, kakor se misli danes, saj je bilo ustanovljeno sredi poletja 1919. leta, ko še nismo vedeli, ali nam bo mirovna konferenca v Parizu priznala pravice do severovzhodne Slovenije, po kateri so še kljub temu, da so jo vojaško držali v slovenskih rokah borci za severovzhodno mejo na čelu s pesnikom in generalom Maistrom, še zmeraj grabežljivo segali nevarni tevtonski kremplji. Ustanovitev slovenskega poklicnega gledališča v Mariboru, za katerega so tekla pogajanja že nekje od sredine junija 1919. leta z režiserjem in igralcem ljubljanskega gledališča Hinkom Nučičem, je imela velik narodnopolitičen namen in pomen: z njegovo ustanovitvijo se je tudi mednarodnemu političnemu svetu dokazovalo in dokazalo, da je Maribor in vsa severnovzhodna pokrajina slovensko ozemlje s svojo narodno, politično in kulturno tradicijo — kljub temu, da je bila še zmeraj politična, zlasti pa gospodarska moč v teku stoletij priseljenega nemškega meščanstva in malomeščanstva v mestu zelo velika, saj se je med prvo svetovno vojno tja do majske deklaracije 1917. leta spričo povečanega nasilja in pritiska povečala. Šele po majski deklaraciji se je znova obudil, razširil in okrepil boj zoper nemško in tudi nemškutarsko nadvlado Maribora, ki jo je med drugimi žal podpiral celo škof dr. Napotnik s svojimi privrženci, saj še precej časa ni mogel razumeti, da stare c. kr. habsburške monarhije ne bo več, ker so nastopili novi časi in z njimi tudi osvoboditev in združitvev severovzhodne Slovenije z drugimi pokrajinami, kjer živi slovensko ljudstvo, v slovenski del nove države. Ta je zato dobila najprej ime kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem se je hotelo vsaj po ustavi in na zunaj priznati enakopravnost vseh treh narodov, čeprav je začela velikosrbska buržoazija na čelu z regentom Aleksandrom Karadjordjevičem takoj po bizantinsko svojo ofenzivo za nadvlado. Kljub ustanovitvi Komunistične partije Jugoslavije aprila leta 1919 (imenovala se je najprej Socialistična delavska stranka Jugoslavije, v oklepaju pa je bilo opozorjeno, da je komunistična), se je političnih zapletenosti v vrhovih države v Mariboru in v vsej severovzhodni Sloveniji sredi narodnega navdušenja malokdo zavedal. Zato tudi niti ni slutil, kam bo v naslednjih letih krenila politika vladajočega meščanskega razreda v novi državi, dokler niso prepovedali komunistične stranke in začeli s preganjanjem in nasiljem. Socialna nasprotja in razredni boj so se začela zaostrovati.

Hinko Nučič

V Mariboru je bilo nemško-avstrijsko vodstvo socialno demokratske stranke še v letu 1919 popolnoma v rokah protislovensko usmerjenih skrajnih desničarjev, kar se je vidno pokazalo tudi 27. januarja 1919, ko je bilo vodstvo kot hlapec mariborske nemške buržoazije glavni organizator protislovenske provokativne demonstracije, med katero so posamezniki izzvali spopad z maloštevilno slovensko vojaško stražo pred magistratom. Ta je v svojo obrambo morala seči po orožju, ko je proti njej padel prvi strel iz vrst demonstrantov. Za kri, ki je bila takrat prelita, nosijo pred zgodovino vso odgovornost desničarski voditelji avstrijsko-nemške nacionalistično usmerjene socialne demokracije skupaj z reakcionarnim in šovinističnim nemškim meščanstvom. O kakšnem pomembnejšem idejno in organizacijsko jasnem in trdnem komunističnem gibanju v Mariboru takrat sploh ni mogoče govoriti, o nacionalnem vprašanju in enakopravnosti pa v Leninovem smislu tudi v vodstvu KPJ še precej časa ni bilo ne dovolj jasnih ne dovolj enotnih misli in nazorov. Temu se ni čuditi, saj jugoslovanska socialna demokracija kot glavna zastopnica socialističnega delavskega gibanja še daleč ni imela v sebi takšne »leninistične« tradicije, kakor jo je imel v Ruski delavski socialno demokratski stranki že pred prvo svetovno vojno večinski del, katerega osrednja osebnost je bil že takrat Lenin. Zato so dobili po razcepu njeni privrženci ime »boljševiki«, ker so na kongresu leta 1903 bili v večini, kar bi se reklo po naše »večinci«.

Politična, narodna in gospodarska zgodovina Maribora tistih let še objektivno znanstveno in v celoti z vsemi podrobnostmi ni napisana. Do nje pa se bo mogoče dokopati le z moderno sociološko in dialektično in materialistično

historično metodo, ki bo odkrila in upoštevala vse vzroke, zakaj so bile stvari takšne, kakor so bile in kakor drugače spričo preteklosti in tradicije, spričo položaja, kakršen je bil, tudi niso mogle biti. Vse, kar se je dogajalo leta 1918—1919, od slovenske vojaške osvoboditve Maribora pod Maistrovim vodstvom do provokativno pronemškoavstrijsko organizirane demonstracije 27. januarja 1919 do upora dela slovenskih vojakov 22. julija 1919 in do sklepa mirovne konference, da priključi Maribor s severovzhodnim (čeprav okrnjenim) delom k nam, bo treba zato na novo raziskati do vseh podrobnosti. Že danes pa je jasno in neizpodbitno: če bi se vojaški »puč«, ki ga je celo socialdemokratski »Naprej« imenoval »otroška buna s krvavim koncem in resnimi posledicami« razvil v upor večine vojaštva, bi od tega imela koristi le prežeča avstrijsko-nemška gospoda, s katero je osrednje vodstvo avstrijske socialne demokracije na Dunaju iz strahu pred oktobrsko revolucijo in delom revolucijsko zavzetega delavstva in vojaštva sklenilo premirje in sodelovanje, čeprav v tem ni šlo tako daleč, kakor je šlo protirevolucionarno večinsko desno krilo nemške socialne demokracije. Njen zastopnik Noske kot policijski minister je skupaj z nemško že takrat nacistično policijo in vojsko krvavo zatrl revolucijo, v kateri sta bila zverinsko ubita voditelja špartakistov Karl Liebknecht in Rosa Luxemburg. Nekateri podtalne »zveze« upora segajo kljub boljševiškim vzklikom njihovih dveh politično sicer poštenih, a do nemške reakcije navih in anarhoidnih vodnikov Karla Toplaka in Adolfa Podkulovška. Tega se sama nista zavedala in tudi se nista mogla zavedati spričo lastne zgolj čustvene uporniške zavesti, kar je po zatoru privedlo do njenega osebnega tragičnega konca. Če bi se bil »puč« posrečil, bi meja tekla nekje med Celjem in Zidanim mostom in ne pri Šentilju, saj bi avstrijska soldateska takoj posegla prek meje vmes, kakor je na Koroškem. Nemška propaganda, oboroženost in podtalna dejavnost pa sta bili še zmeraj močni. Propaganda se je zlasti posluževala gesla za avstrijsko republiko in zoper jugoslovansko monarhijo, kar je bila takrat zelo nevarna vaba pri slabo politično osveščenih in nerazgledanih ljudeh. Teh pa kljub vsem prizadevanjem narodno naprednih ljudi ni bilo malo, kar je dokazal pozneje tudi plebiscit na Koroškem.

Vsaj na nekaj dejstev je bilo treba opozoriti, da bi bilo danes čim bolj jasno, v kakšnem grozljivem vzdušju je prišlo do ustanovitve poklicnega gledališča v Mariboru.

Sredi še zmeraj trajajočega vojnega stanja so mariborski narodno napredni kulturni delavci najprej ustanovili Glasbeno matico, hkrati pa so že začeli akcijo za ustanovitev poklicnega slovenskega gledališča. Glavno pobudo zanj so dali člani Dramatičnega društva, ki je bilo kot gledališka in hkrati narodno obrambna organizacija ustanovljeno leta 1909. Tako obhaja skupaj s šestdesetletnico mariborskega poklicnega gledališča letos tudi svojo sedemdesetletnico. Njeni člani so v prvih mesecih leta 1919 organizirali na odru v Narodnem domu tudi prve slovenske predstave. Spominjam se zlasti uprizoritve Freudenreichovih »Graničarjev« in Nušičeve komedije »Svet«.

Ustanavljanje poklicnega gledališča, ki se ga je z vso vnetostjo in požrtvovalnostjo lotil skupaj z nekaterimi člani Dramatičnega društva Hinko Nučič pa je takoj v začetku naletelo na tolikšne gmotne težave, da so se zdele v nekih trenutkih skoraj nepremagljive. Finančna moč slovensko zavednega prebivalstva je bila v primeri s kapitalom, ki je bil v rokah nemških meščanov, kljub

slovenski Hranilnici in posojilnici v Narodnem domu vendarle majhna. Da so nemški in nemškutarski zastopniki v mestnem svetu nasprotovali ustanovitvi slovenskega gledališča, je razumljivo, mlačni do njegove ustanovitve pa so bili tudi nekateri konservativni klerikalni krogi. Kot groteskni primer naj navedem le, da so bile do srede leta 1919 v stolnici še zmeraj samo nemške pridige, ker je tako odredil nemškutarsko in habsburško-avstrijsko usmerjeni škof dr. Napotnik, čeprav so bili vsi duhovniki in kanoniki Slovenci. Slovensko pridigo je škof končno uvedel šele na javni pritisk.

Ko se je skazalo, da zaradi finančnih in političnih težav in političnega položaja v mestnem svetu ni mogoče ustanoviti slovenskega gledališča, ki bi ga vzdrževala mestna uprava, se je opogumil Hinko Nučič, da je z delno obljubljeno, čeprav nezadostno podporo ustanovil gledališče kot zasebni zakupnik ter z igralci, med katerimi je bilo tudi nekaj amaterjev, zasedel bivšo nemško mestno gledališče. To je zlasti s svojimi operetami bilo desetletja nevaren germanizatorski dejavnik, hkrati pa je z večino cenjenih operet in burk kvarilo tudi umetniški okus. Nučičev zakupniški prevzem slovenskega gledališča v Mariboru na svoje rame in zasedba stavbe s slovenskimi igralci dotlej tujega gledališča ni bil nič manjši pogum, kakor je bila razorožitev nemško-nemškutarske posadke, takoimenovane zelene garde, ki so jo izvedli borci za severno mejo pod vodstvom zavednih slovenskih častnikov v noči 23. novembra 1918 leta. Vaje so se v gledališču začele, ko smo še nestrpnost pričakovali, ali nam bodo velike sile na mirnovni konferenci končno priznale Maribor s severovzhodno pokrajino, čeprav se tudi v nasprotnem primeru ne bi vdali, vsaj ne brez boja. V miru med Avstrijo in antanto, ki je bil sklenjen 2. sept. 1919 v Saint-Germainu, je bil Maribor s severovzhodno mejo končno le priključen Jugoslaviji.

Ves narodno in kulturno zavedni svet, zlasti pa mariborsko slovensko dijaštvo srednjih šol, je z veliko napetostjo pričakoval odkritje gledališča. Ravnatelj Hinko Nučič je pred tem objavil na lepakih obsežen in obetaven spored za celo sezono. Marsikdo se je ustavil pred lepaki in se sam pri sebi spraševal, če je resnica, da bo imel po tuji nadvladi in vojnih stiskah težko preizkušani Maribor tudi svoje slovensko gledališče, v katerem se bo raz oder glasila slovenska beseda.

Hinko Nučič ga je s svojimi igralci odprl 27. septembra z uprizoritvijo narodno budniškega Levstik-Jurčičevega »Tugomera«, katerega uprizoritev je bila pod habsburško monarhijo prepovedana, saj je krstno predstavo doživel šele po osvoboditvi 6. februarja 1919. leta v Ljubljani. Z njim so odprli današnjo Dramo v nekdanjem »Franz-Josef Jubileums-Theater«, ki je prav tako kakor »Stadt-Theater« v Mariboru imel svojo germanizatorično nalogo in poslanstvo. Obe gledališči sta bili središči potujčevanja in raznarodovanja.

27. september 1919 ni le pomemben dan v zgodovini samega Maribora in njegovega gledališča, tudi ni zgolj pomemben v zgodovini slovenskega gledališča sploh, marveč je mejni kamen v slovenski kulturno-narodni in kulturno-politični zgodovini, saj je njegovo delo od ustanovitve dalje do nacistične okupacije leta 1941 v znatni meri tudi prispevalo k poglobljenemu narodnemu osveščanju in kulturno-narodnemu razvoju ne samo Maribora, marveč je odmevalo v vsej pokrajini ter dajalo marsikatero pobudo tudi amaterskim odrom. Vse to je danes po krivici omalovaževano in skoraj pozabljeno. Tisti, ki so bili na prvi predstavi »Tugomerja« 27. septembra 1919, s katerim je Hinko Nučič kot

Upravnik mariborskega Narodnega gledališča dr. Radovan Brenčič

ravnatelj, režiser in igralec glavne vloge s številnimi igralci ustoličil slovensko poklicno gledališče v Mariboru in ki še živijo, se morajo spomniti, kakšno veličastno slavje in dogodek je bila ta predstava. Ko je Tugomer-Nučič zgovoril gromoglasne Tugomerove besede:

Tvrđ bodi, neizprosen moŹ jeklen,
kadar braniti je časti in pravde
jeziku in narodu svojemu

je zagrmelo po vsem gledališču, najbolj pa na dijaškem stojišču, kjer se je odtlej tja do leta 1941 zbiral najhvaležnejši in najnaprednejši del njegovega občinstva, ki je znal biti tudi kritičen. Nič manjši odmev kakor Tugomerove besede pa ni imela Vrčina kletev na koncu predstave. Bivše nemško gledališče se je od ploskanja in navdušenja treslo.

Ni naloga tega zapisa, da bi dal kritične in vseobsegajoče razčlenjene misli o ustvarjanju in hkrati stalnem finančnem boju za obstoj takrat drugega slovenskega poklicnega gledališča. Omenim pa naj le eno: z uprizoritvami nekaterih del je bil včasih Maribor pred Ljubljano, saj je npr. prvi uprizoril ekspresionistično dramo takrat znanega nemškega dramatika Hasencleverja »Onstran življenja« (»Jenseits«) v režiji Vale Bratine (5. jan. 1924). Ta ji je ustvaril tudi za takratne čase zelo moderno nerealistično stilizirano inscenacijo. Posebno poglavje je bila tudi krstna predstava Leskovčeve drame »Dva bregova« v režiji in inscenaciji Rada Pregarca, čigar novatorsko gledališko delo še tudi čaka svojega monografa. Po Nučiču je močno posegel v razvoj gledališča Milan Skrbinšek kot režiser, igralec in vzgojitelj igralskega naraščaja, saj je dve leti vodil gledališko šolo. Po krivici se tudi pozablja, da so bivšega mariborskega igralca Janka Rakušo, ki je pozneje bil med prvaki zagrebškega gledališča, ustaši obesili, ker je bil komunist in sodelavec OF.

Milan Skrbinšek je prvi začel preusmerjati igralčevo igro iz Nučičevega romantično zanosnega stila v stvaren, psihološki realizem ter tako navezoval

na Borštника. Za Skrbniškom in Pregarcem je razvijal isto smer tudi režiser Joško Kovič. To je opazil celo del ljubljanske kritike, ko je gostovalo mariborsko gledališče z uprizoritvijo drame »Na dnu« Maksima Gorkega malo pred začetkom druge svetovne vojne v Ljubljani.

V prvi sezoni 1919/20 je uprizorilo mariborsko gledališče 53 del, med temi 12 slovenskih, ljubljansko pa v isti sezoni 35 del, med temi 11 slovenskih (po podatkih v knjigi »Repertoar slovenskih gledališč 1867—1967«). Kakšen napor je bil za igralce tako obsežen spored, si današnji igralski rodovi sploh ne morejo predstavljati.

Če zajamem v celoti delo mariborskega gledališča med obema vojnoma od ustanovitve dalje, mu je treba priznati, da je z njim v veliki meri prispevalo k nacionalno-kulturnem osveščanju in njegovemu utrjevanju prebivalstva, zlasti pa novih rodov po letu 1918. Ne oziraje se na ta ali drugi spodrsrljaj, brez katerega pa ni bilo niti ljubljansko gledališče, je poleg vsega z nekaterimi uprizoritvami širilo tudi napredno umetniško in tudi napredno kulturno-politično miselnost, kolikor je spričo predvojnih razmer moglo. Tega bi pri podrobnem navajanju in razčlenjevanju ne bilo težko dokazati. Prav tako pa se ne sme pozabiti, da je od početka do 1941. leta stalno bilo težak boj za svoj materialni obstanek, ki je bil včasih tako brezupen, da je moral dolgoletni in zaslužni upravnik dr. R. Brenčič dvakrat ali trikrat zastaviti svoj vinograd, da je dobil v banki posojilo, s katerim je lahko prvega v mesecu nakazal igralcem in tehniškemu osebju vsaj del plače.

Res je, da je splošna gospodarska kriza v tridesetih letih zajela vso državo, kriza, ki je bila vsekakor tudi posledica slabega državnega gospodarjenja in včasih prav balkansko-bizantinske korupcije, katero je šibal na razne načine tudi srbski komediograf Branislav Nušić v svojih komedijah, vendar bolj s humorjem kakor s satiričnim bičem, na drugi strani pa je bila kriza pri nas tudi odmev mednarodne gospodarske in finančne krize, ki je zajela celo ZDA. Takrat je prišlo v hudo krizo tudi ljubljansko gledališče, čeprav je bila državna ustanova s predračunom. Pri reševanju njegove stiske pa je prišlo do nezaslišanega in škandaloznega predloga, da se naj mariborsko gledališče ukine, njemu namenjena subvencija, ki poleg tega niti ni bila velika, pa se naj da ljubljanskemu gledališču. Stalo je precej napora branilce mariborskega gledališča, da je bil ta predlog zavržen, toda ostal bo naši gledališki zgodovini kot madež na odgovornosti in vesti tistih, ki so ga iztuhtali in hoteli uresničiti. Če bi ne prišlo do ostrega odpora mariborskih kulturnih in gledaliških delavcev, h katerim smo se priključili nekateri tudi v Ljubljani, bi se bila stvar uresničila. Maribor se je moral tudi že takrat boriti v kulturni politiki in gospodarstvu za mesto, ki mu gre kot prestolnici severovzhodne Slovenije. Predlog za likvidacijo mariborskega gledališča je izhajal iz iste provincialne, vase zagledane »centralistično provincialne« miselnosti, ki v dneh, ko je visela usoda Maribora novembra meseca 1918 na nitki, najprej ni hotel potrditi pesnika in majorja Maistra za generala, čeprav ga je mariborski Narodni svet že imenoval, kar je bilo tudi vojaško nujno potrebno, da imajo borci za severovzhodno mejo in Maribor za poveljnika častnika, ki je po činu višji od avstrijsko-nemškega mestnega poveljnika. Ta je bil le polkovnik. Imenovanje pesnika Vojanova za generala je bila hkrati vojaško in narodnopolitično neogibna stvar, kar se je kmalu potrdilo, saj so se pravi vojaški boji za Maribor in severovzhodno mejo takrat

Shakespeare: Romeo in Julija v Mariboru, 1928/29; E. Kraljeva (Julija) in J. Rakuša (Romeo)

še začeli. Pisatelj Maks Šnuderl je v svojo kroniko »Osvobodjene meje« zajel predvsem vojaški del boja v takratnem še zmeraj ogroženem Mariboru in severovzhodni Sloveniji. Bodoči tenkovestni zgodovinar pa bo lahko iz časnikov, listin in raznih drugih podatkov, kolikor so se skozi nacistično okupacijo ohranili, ugotovil, da je nastala takoj sporedno z mobilizacijo prostovoljcev in naših sorazmerno skromnih vojaških sil tudi mobilizacija vsega slovenskega kulturnega sveta od dijakov srednjih šol do zavednih kulturnih delavcev, med katerimi so bili tudi člani mariborskega Dramatičnega društva, kakor npr. pokojni akademik dr. Maks Šnuderl, ki je kot član Dramatičnega društva sodeloval že pri pripravah prvih dveh njegovih predstav (»Graničarji«, »Svet«), ko je bil še častnik Maistrove slovenske vojske, kakor mi je malo pred smrtjo potrdil.

Devetdesetletnica mariborskega Dramatičnega društva in šestdesetletnica ustanovitve poklicnega slovenskega narodnega gledališča pod vodstvom Hinka Nučiča sta po narodnih, kulturno-umetniških zaslugah, ki jih imata ne le za Maribor, marveč v slovenski kulturni in gledališki zgodovini sploh, zaslužili letos večjo našo pozornost, saj se boj za slovensko gledališče v novejšem smislu začenja že pri Linhartu in njegovih dveh komedijah, gledališko pa še z drzno uprizoritvijo »Županove Micke« v ljubljanskem aristokratskem Stanovskem gledališču v letu francoske revolucije 28. decembra 1789. leta. Tudi Nučičevo od-

kritje slovenskega poklicnega gledališča v Mariboru 27. septembra 1919. leta je bilo narodno napredno revolucionarno dejanje.

Kljub vsemu pa moram vendarle poudariti neko hvalevredno in za prihodnje rodove v gledališču in občinstvu razveseljivo dejstvo:

v Mariboru so v letu dveh pomembnih letošnjih gledaliških obletnic začeli rušiti staro, že dolgo dotrajano gledališko poslopje slabega spomina, da bodo v prihodnjih letih na novih temeljih zgradili nov moderen slovenski gledališki hram, ki naj ustreza vsem pogojem moderne gledališke umetnosti. To bo zares najlepša in najtrdnjša oddolžitev obema obletnicama in vsem rodovom gledaliških delavcev od leta 1919 dalje do danes in v prihodnje.

Les deux anniversaires à Maribor

Membre de l'Académie slovène des sciences et des arts, Bratko Kreft, à l'occasion du soixante-dixième anniversaire de la fondation du Cercle dramatique de Maribor (en 1909) et du soixantième anniversaire de la constitution du Théâtre national slovène de Maribor (en 1919), évoque dans son essai les souvenirs. Les deux anniversaires ne sont pas intéressants seulement pour le développement de l'art dramatique slovène mais ils sont intimement liés au développement de la conscience de nationalité slovène, conscience politique et culturelle. L'auteur de l'article consacre son attention particulièrement à la description des conditions de vie et de l'atmosphère qui régnaient à Maribor dans la période allant de la chute de la monarchie austro-hongroise, au début du mois d'octobre 1918 jusqu'à 2 septembre 1919 où la conférence de paix de Saint-Germain avoua à la Yougoslavie les droits à ce territoire, Maribor compris. Le théâtre national de Maribor connut ses débuts dès le printemps 1919 sur l'initiative des membres du Cercle dramatique, à l'époque où Maribor était toujours en guerre puisque les nationalistes germaniques l'exigeaient, comme le territoire entier, d'ailleurs, pour la république autrichienne. Pendant les jours critiques de la chute de la monarchie habsbourgeoise, le poète Rudolf Maister-Vojanov qui fut le majeur en fonction dans l'armée austro-hongroise, organisa dès la chute définitive de la monarchie, les soldats et les officiers de nationalité slovène en une formation militaire slovène indépendante avec laquelle il libéra la ville de Maribor tandis que à l'aide du Conseil national par lequel il fut nommé général, il instaura le pouvoir militaire qui fut remplacé, plus tard par un gouvernement civil. Pourtant, l'ambiance de guerre continua à régner dans la ville. Il fallait démontrer au Conseil international et surtout à la Conférence de paix à Paris que Maribor et tout le territoire au Nord-Est était slovène, habité par une population slovène dont la tradition nationale et culturelle avaient d'anciennes origines et que cette population était livrée depuis des siècles au pouvoir étranger, à la suppression ethnique réalisée aussi par le peuplement systématique et graduel du territoire par une population étrangère. Afin de prouver l'existence et le pouvoir de la population slovène, les intellectuels progressistes commencèrent immédiatement à fonder des institutions slovènes parmi lesquelles celles de Glasbena matica et de Théâtre national représentèrent la meilleure preuve que Maribor était une ville slovène avec son propre potentiel national, politique et culturel. Dès sa constitution, le théâtre slovène connut des problèmes financiers à peu près insurmontables puisque le capital principal se trouvait dans les mains des bourgeois étrangers lesquels cherchaient à contrarier et à arrêter la formation du théâtre slovène moyennant leurs représentants dans le conseil municipal jusqu'à ce que celui-ci ne fût dissout. Les intellectuels de Maribor qui furent engagés dans la vie nationale et culturelle, surtout les membres actifs du Cercle dramatique réussirent à engager le metteur en scène et acteur slovène, Hinko Nučič qui eut sa grande renommée artistique comme artiste dramatique au théâtre de Ljubljana et de Zagreb. Il se mit à organiser le théâtre national slovène vers la fin du juin ou au commencement du juillet. Quoiqu'il y ait eu une caisse d'épargne slovène à Maribor, on ne pouvait point assurer au départ tout le capital nécessaire. Embarassé par une sub-

vention minimale, Nučič décida d'acheter lui-même le théâtre. Ce fut une grande action courageuse dans le champ culturel dont la s'gnification, on pourrait la comparer à l'action militaire téméraire de quelques soldats slovènes (en majeure partie volontaires) qui sous la direction des officiers nationalistes slovènes désarmèrent les équipes de soldats étrangers. A partir de 1919 jusqu'à l'occupation naciste en avril 1941, le théâtre national slovène de Maribor accomplit par son travail une mission culturelle, nationale, artistique et théâtrale très importante malgré les difficultés matérielles constantes et la reprise après la libération en 1945. Dans la période d'entre les deux guerres, le répertoire artistique, la mise en scène et les acteurs du théâtre furent formés sous la direction du directeur R. Brenčič qui remplaça Nučič et par les metteurs en scène Milan Skrbinšek, Valo Bratina, Rado Pregarc, Vladimir Skrbinšek et surtout par Joško Kovič.